

MANIFESTATIE IMMATERIEEL ERFGOED IN NEDERLAND

OP ZATERDAG 13 OKTOBER 2012 IN HET FORT VOORDORP IN GROENEGAN, BIJ UTRECHT

Op zaterdag 13 oktober van 10.00 tot 17.00 uur zal er een grote manifestatie plaatsvinden om het begin van het immaterieel erfgoedbeleid in Nederland te vieren. Het Nederlands Centrum voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed (VIE) wil graag dat iedereen gaat nadenken over immaterieel erfgoed. Door het UNESCO Verdrag ter Bescherming van het Immaterieel Cultureel Erfgoed te ondertekenen doet Nederland mee met deze nieuwe tak van erfgoed. Dat is best een feestje waard.

PROGRAMMA

Er zijn lezingen over de UNESCO conventie. Waarom is deze conventie in werking gezet? Wat betekent het voor Nederland om mee te doen? Hoe kunnen immaterieel erfgoedorganisaties bij de conventie aansluiten?

De UNESCO conventie gaat uit van groepen mensen die zich bewust willen inzetten om een traditie, waar ze liefde voor voelen, door te geven aan volgende generaties. Door middel van een beschermingsplan brengen ze de knelpunten in die overdracht in kaart en de oplossingen die ze hebben bedacht voor die problemen. Hoe pakken deze gemeenschappen het maken van een beschermingsplan aan? Kan een traditie wel beschermd worden? Hoe kunnen mensen een voordracht doen om hun traditie op de Nationale Inventaris te laten plaatsen?

Overheden en erfgoedinstellingen moeten beleid maken voor immaterieel erfgoed. Daarbij is theorievorming rond

sleutelbegrippen als *gemeenschap*, *community-involvement*, *community-associations*, en *safeguarding* belangrijk. Deskundige sprekers buigen zich hierover en gaan erover in discussie.

Tijdens de manifestatie kunt u contacten leggen met de erfgoedgemeenschappen die zich voorbereiden om op de Nationale Inventaris te komen. Zij zijn een beschermingsplan aan het ontwikkelen en denken na over het opzetten van hun erfgoedzorg. Waar lopen ze in de praktijk tegenaan en vooral: hoe lossen ze het op? Verder is er veel te beleven in en bij het Fort Voordorp met een ambachtenplein, een informatiemarkt en veel muziek, dans, films en shows.

Wissel ervaringen uit en leer van elkaar. Kortom: voor iedereen die met immaterieel erfgoed te maken heeft, is dit een manifestatie om niet te missen!

PRAKTISCHE INFORMATIE

U kunt de Manifestatie Immaterieel Erfgoed bijwonen door u op te geven via volkscultuur@live.nl.

De kosten bedragen € 35,- per persoon (inclusief koffie, thee, lunch, borrel en documentatie). Uw deelname is definitief wanneer u het verschuldigde bedrag heeft overgemaakt op rekening nummer 810806 ten name van het Nederlands Centrum voor Volkscultuur te Utrecht, onder vermelding van MIE.

PRESENTATIES

Kort geleden heeft Nederland het UNESCO Verdrag ter Bescherming van het Immaterieel Cultureel Erfgoed ondertekend. Hierdoor heeft Nederland er een nieuwe tak van erfgoed bij gekregen: namelijk de tradities en rituelen die mensen overnemen van hun ouders en grootouders en op hun beurt weer doorgeven aan hun kinderen en kleinkinderen.

Dit immaterieel erfgoed heeft, om het te kunnen beschermen, een aparte aanpak nodig. Het is immers levend erfgoed dat door elke generatie weer moet worden overgenomen en eigengemaakt. Er zijn nog veel vragen over de UNESCO conventie en de praktijk in Nederland. Daarom zijn er enkele sprekers uitgenodigd, die tijdens de dag ook vragen zullen beantwoorden.

SPREKERS

– Inleiding: Frans Schouten (deskundige op het terrein van immaterieel erfgoed en toerisme)

- Ineke Strouken (directeur Nederlands Centrum voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed) over de UNESCO Conventie Immaterieel Cultureel Erfgoed en de Nationale Inventaris
- Luc Rombouts (beiaardier in Vlaanderen) over het belang van plaatsing van immaterieel erfgoed op de Nationale Inventaris en de gevolgen van de erkenning
- Saakje Zijlstra (Historische Vereniging Aed Levwerd) over het inventariseren en zichtbaar maken van ambachten
- Paul Bastiaansen (Bloemencorso Zundert) over het doorgeven aan jongere generaties en het erbij betrekken van jongeren
- Hans van Kruchten (Draaksteken in Beesel) over het borgen en vermarkten van een traditie

NO
vie

VEEL TE BELEVEN

Op het ambachtenplein worden traditionele ambachtsslui uitgedaagd om hun kennis en kunde te delen met hedendaagse kunstenaars. Of is het andersom? Het gevolg is een aantal unieke samenwerkingen, die uitmonden in een spannende ontwerpwedstrijd. De uitdaging voor de duo's ambachts- en kunstlieden is: ontwerp een relatiegeschenk, geïnspireerd door het traditionele ambacht. Een deskundige jury zal aan het einde van de dag het winnende ontwerp bekendmaken.

Tijdens de manifestatie kunt u een modeshow bijwonen van grootouders die klederdracht dragen en de hedendaagse interpretatie ervan door hun kleinkinderen. Heeft u zich ooit afgevraagd hoe klederdracht er tegenwoordig uit zou zien als elke generatie het zich eigen had gemaakt? Tijdens de modeshow kunt u het antwoord krijgen. Grootouders en kleinkinderen showen naast elkaar hun dracht.

De grootouders zoals het vroeger was, de kleinkinderen hebben hun eigen dracht ontworpen met traditionele elementen in een outfit die helemaal van nu is.

Verder zijn er verschillende workshops waarbij u zelf aan de slag kunt. De heerlijke geuren leiden u er misschien al vanzelf naartoe: het speculaasbakken bij Carolina Verhoeven van het Centrum Culinaire Erfgoed. Of zijn het de mystieke Surinaamse winti-gezangen en de zigeunermuziek die u trekken? U kunt leren smeden en klompen maken, maar misschien wilt u liever papierknippen of angisa (Surinaamse hoofddoek) binden met de vele verschillende betekenissen. Het kan allemaal en nog veel meer.

Dit gedeelte van de manifestatie wordt georganiseerd samen met het Fonds voor Cultuurparticipatie.

LEZINGEN

Theorievorming rond sleutelbegrippen uit de UNESCO conventie als *gemeenschap*, *community-involvement*, *community-associations*, en *safeguarding*, vindt vooral plaats in de confrontatie met de dagelijkse praktijk. Iedere vorm van immaterieel erfgoed heeft zijn eigen community, maar vergt ook heel eigen benaderingswijzen en methoden van safeguarden. Het beschermen van een ambacht of processie vergt bijvoorbeeld een heel andere benadering dan een traditie als Allerzielen.

Onderzoekers hebben recent laten zien dat het interessantste op het terrein van *heritage studies* tegenwoordig gedaan wordt in toegepast onderzoek op het snijvlak van theorie en praktijk. Immaterieel erfgoed vervult daarbij een sleutelrol vanwege de uitdaging die het biedt om de gemeenschappen zelf een bepalende rol te geven in het beheer en behoud van het eigen erfgoed.

SPREKERS

- Dr. Albert van der Zeijden (Nederlands Centrum voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed) over

het nut en de noodzaak van reflectie: naar een kennisinstituut voor immaterieel erfgoed, een inleiding op het thema

- Prof.dr. Marc Jacobs (VU Brussel en FARO) over internationaal onderzoek naar immaterieel erfgoed op het snijvlak van theorie en praktijk
- Dr. Hester Dibbits (Reinwardt Academie) over erfgoedpraktijk op de snijtafel, het lectoraat cultureel erfgoed van de Reinwardtacademie en onderzoek naar immaterieel erfgoed
- Dr. Hendrik Henrichs (Universiteit Utrecht) over erfgoed in kritisch perspectief, de bijdrage van *heritage studies* aan een beter begrip van theorie en praktijk van immaterieel erfgoed
- Dr. Theo Meder (Meertens Instituut) over *digital humanities* en het ontsluiten van volkscultuur: het voorbeeld volksverhalen